

Trekantig brackvattensmussla *Mytilopsis leucophaeata*

Uppföljning av spridning i länet från Tyresö till Nynäshamn

Kontaktperson

Jennie Barthel Svedén
Enheten för miljöanalys
Telefon: 010-223 10 00

jennie.barthel.sveden@lansstyrelsen.se

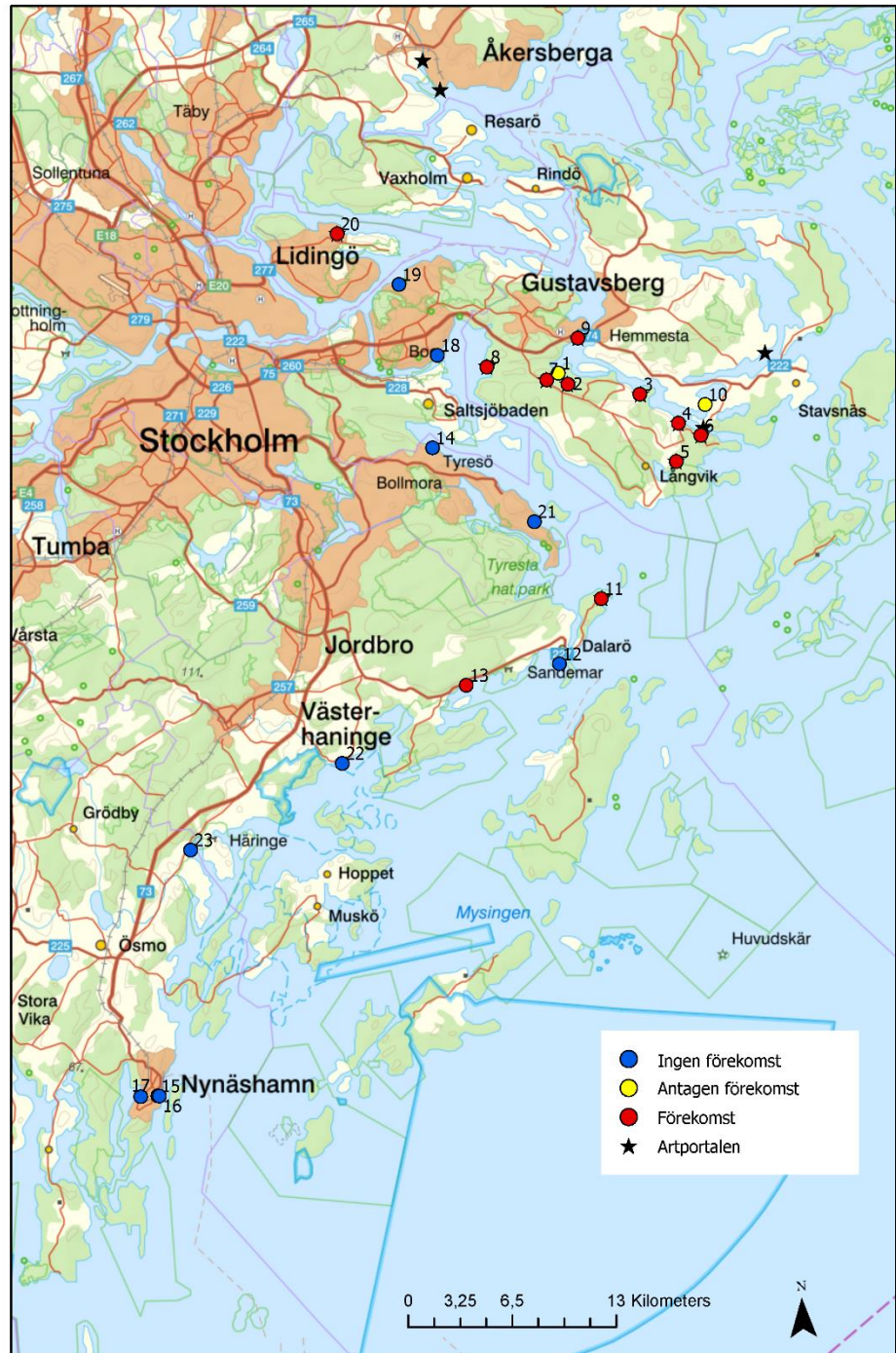
ISBN: 978-91-7937-267-5

I Sveriges hav, sjöar och vattendrag finns idag långt över hundra främmande arter. Flera av dessa bedöms vara invasiva. Ytterligare främmande arter finns i vårt närområde och är så kallade dörrknackararter. Invasiva arter är ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden. Kunskapsunderlaget avseende många främmande arter behöver därför utökas.

Den trekantiga brackvattensmusslan (*Mytilopsis leucophaeata*) upptäcktes första gången i svenska vatten år 2011 och rapporterades första gången i Stockholms län 2021. Ellen Schagerström (BioLogik) har inventerat arten i länets kustvatten på uppdrag av Länsstyrelsen Stockholm. Årets inventering har finansierats med anslag 1:11 gällande invasiva främmande arter.

Uppföljning 2023

Den trekantiga brackvattensmusslan (*Mytilopsis leucophaeata*) upptäcktes första gången i svenska vatten år 2011 och första gången i Stockholms län 2021. Arten finns med på den lista med fokusarter som Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram för miljöövervakare och bedöms ha hög risk för invasivitet (klass 4 på en 5-gradig skala). År 2021 hittades *Mytilopsis* på södra Värmdö. För att följa upp artens förekomst i länet, genomförde BioLogik inventering av 8 lokaler kring Ingarö, 3 lokaler norr om Ingarö samt ytterligare 7 lokaler söderut ner till Nynäshamn under hösten 2022. Metodik och resultat från undersökningen finns att läsa om i rapport 2022:21 från Länsstyrelsen Stockholm (Schagerström 2022). För att ytterligare bedöma artens spridning föreslogs en återinventering söderut i länet av lokal 11–17 samt att även inventera tre nya lokaler (21–23) inom området (Figur 1, Tabell 1). Denna inventering genomfördes av BioLogik tillsammans med Länsstyrelsen under hösten 2023.

Figur 1. Karta över lokaler som inventerades 2022 (1–20) samt de tre nya lokalerna (21–23) som undersöktes 2023. Lokalerna 11–17 inventerades både 2022 och 2023. Förekomst av trekantig brackvattensmussla indikeras med röd symbol. Blå symbol indikerar att inventering gjorts men utan fynd. Gula symboler indikerar planerade provplatser som uteslöts till förmån för andra, på grund av den stora förekomsten i området. Notera även inrapporterade förekomster av arten i Artportalen, som indikeras med svart stjärna: Länsstyrelsen Stockholm.

Vid inventeringen återfanns *Mytilopsis* på lokal 11, där den även hittades år 2022. Det gjordes även två fynd av *Mytilopsis* på lokal 13, en på flytpontonerna till brygga A och en på undersidan av stegen längst ut på brygga U i Karlslunds Marina. Undersidan på stegarna vid brygga T och V undersöktes också, men utan fynd. Vid förra inventeringen återfanns *Mytilopsis* i området, men då endast på skrovet av en upptagen båt. De enstaka fynden på fasta strukturer tyder på att *Mytilopsis* är etablerad i området men att den inte verkar ha brett ut sig i någon större utsträckning. Det är troligt att artens spridning gynnas av långa, varma somrar. Det kan därför vara angeläget att utföra ytterligare inventeringar under kommande år för att få en bättre bild av artens spridning och beteende, både i länet och i svenska vatten.

På flera av lokalerna förekommer rikligt med vass längs strandkanten utanför bryggområdet. Vid inventeringar i Uppsala län fann man *Mytilopsis* på kvarstående fjolårs-vass och frilagda vassrötter (Persson & Johansson 2022). Detta habitat inventerades inte i denna undersökning men är värt att ha i åtanke inför framtida inventeringar.

Tabell 1. Lokaler, koordinater, förekomst och typ av inventerat habitat vid undersökningen 2023.

Lokal	Koordinater (lat, long)	Förekomst	Kommentar habitat
Smådalarö gård (11)	59° 9'57.06" 18°27'25.62"	Ja	På bryggpontonerna, undersida boj.
Dalarö Gästhamn (12)	59° 7'50.14" 18°24'28.65"	Nej	Stenar under brygga.
Karlslunds Marina (13)	59° 7'16.38" 18°18'18.84"	Ja	Bryggpontonerna och kättingar (A) Undersida stege vid brygga T, U, V.
Tyresö Strand (14)	59°15'18.21" 18°16'52.77"	Nej	Bryggpontonerna och kättingar.
Nynäshamn Frejas holme (15, 16)	58°53'58.07" 17°56'58.41" samt 58°53'57.55" 17°57'3.98"	Nej	Bryggpontonerna och kättingar.
Nynäshamn Gröndalsviken (17)	58°53'57.94" 17°55'51.46"	Nej	Bryggpontonerna och kättingar.
Landfjärden (21)	59°2'10.7" 17°59'49.2"	Nej	Bryggpelare, undersida bojar och kättingar.
Årsta havsbad (22)	59°4'50.9" 18°9'58.1"	Nej	Bryggpelare och bryggpontonerna.
Breviks brygga (23)	59°12'38.3"1 8°23'19.7"	Nej	Bryggpontonerna, undersida bojar och kättingar.

Förväxlingsarter

Det finns två arter av mussla som *Mytilopsis* skulle kunna förväxlas med till utseendet, och som har överlappande utbredningsområden (Figur 2). Den första och vanligaste är blåmussla, *Mytilus* spp., som ibland förekommer i en form med brunt skal (Figur 2, mitten). Skillnaden ligger främst i skalformen och att blåmusslan har en slät, blank skalyta medan *Mytilopsis* har en grovt ruggad yta. Den andra förväxlingsarten är vandrarmusslan, *Dreissena polymorpha*, som även den har en kortare, högre skalform jämfört med *Mytilopsis* mer ovalt utdragna form, samt ett tydligt randigt mönster. För säker artbestämning behöver musslan samlas in och skalens undersöks i stereolupp för artspecifika karaktärer (Schagerström 2022, Persson & Johansson 2022).

Figur 2. Jämförelse av ytstruktur och form mellan tre musslor. Överst, avlång form och tydligt ruggad yta på den trekantiga brackvattensmusslan. I mitten blank, slät blåmussla som ibland förekommer i brun form. Nederst, den korta men höga, tydligt mönstrade vandrarmusslan. Foton: Ellen Schagerström (ovan och mitten), Länsstyrelsen Stockholm (nedan).

Referenser

Persson, J., Johansson G., 2022. Inventering av invasiva musselarter längs kusten i Uppsala län 2022. Rapport Länsstyrelsen Uppsala, 6 sidor.

Schagerström, E., 2022. Trekantig brackvattensmussla – Inventering i Stockholms län 2022. Rapport 2022:21 Länsstyrelsen Stockholm, 18 sidor.